

Sjung om studentens lyckliga dar'

– 2011 års studentrapport från
Svensk Handel

svenskhandel.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Inledning	4
2. Planeringen och förberedelserna startar tidigt	5
2.1 Studentmössa	5
2.2 Studentkläder	5
2.3 Extramaterial i samband med studentexamen	6
2.4 Studentskylt	8
2.5 Studentbal	8
3. På studentdagen	10
3.1 Studentflak	10
3.2 På skolgården	10
3.3 Studentpresenter	12
3.4 Studentmottagning	14
3.5 Studentfester	14
4. Studentens totala omsättning	15

Sammanfattning

Under maj och juni i år tar omkring 110 000 elever gymnasieexamen i Sverige. Högtiden har en stor påverkan på landets alla handelsföretag och våra beräkningar visar att Sveriges studenter ger upphov till en ökad omsättning i framförallt handeln på cirka 1,8 miljarder kronor. Detta är en ökning med 9 procent sedan föregående års mätning.

Sammanfattningsvis kan sägas att firandet i samband med högtiden är relativt traditionellt och det är inte mycket som ändras från ett år till ett annat. Men några nya trender som specialbeställda studentmössor, mer individuella studentpresenter och vem man går med på balen syns ändå i undersökningen.

Intresset för studentbalen verkar också ha avtagit något. Från 84 procent som ska gå för två år sedan till 68 procent i år. Vem man går med förefaller också till viss del ha skiftat. Det vanligaste alternativet är fortfarande att gå med en baldate men det är nästan lika vanligt att gå ett helt kompisgäng ihop. Framförallt i Stockholm och Göteborg.

Fler förändringar som kommit under de senaste åren är bland annat en ökad efterfrågan på extramaterial till studenten. 7 av 10 studenter planerar att köpa någon form av extramaterial såsom t ex profilkläder, champagneglas och pennor med "Student 2011"-tryck på.

Ytterligare en skillnad från tidigare år är att fler och fler studenter inte bara åker på sitt egna studentflak utan väljer också att åka med andra klasser på deras flak. Mest vanligt är detta i Stockholm och Göteborg.

Ute på skolgården är det fortfarande blommor, champagne och leksaker som är allra populärast att få hängat runt halsen. När det sedan kommer till presenter är pengar och bidrag till en resa mest populärt följt av saker till det framtida egna hemmet. Bland föräldrarna är det 3 av 10 som tänker ge sina studenter pengar, 2 av 10 som planerar att köpa ett presentkort och lika många som funderar på något till det framtida egna hemmet. Bara 6 procent planerar däremot att sponsra delar av eller en hel resa till sina studenter.

För den enskilde studenten och han eller hennes anhöriga visar våra beräkningar att högtiden innebär en snittkostnad på ca 16 500 kronor. Detta är en ökning med 1 500 kronor på två år.

1 Inledning

Under maj och juni i år går omkring 110 000 elever ut gymnasiet i Sverige, en siffra som baseras på antal födda barn år 1992. Under ett par år har andelen studenter ökat för varje år som gått men efter en peak förra året är andelen nu sakta men säkert på väg ner igen.

Innan högtiden är det en hel del som ska förberedas både för studenterna och deras anhöriga. Kläder ska inhandlas, studentmössor och studentskyltar beställas och studentbjudningar planeras. Sedan på själva studentdagen är det mycket som ska hinnas med – champagnefrukost, klassfototagning, studentlunch, betygsutdelning, springa ut på skolgården, åka på studentflak, studentmottagning i hemmet och fest på kvällen.

Fortfarande är firandet av högtiden relativt traditionellt men vissa skillnader kan ändå utläsas. Precis som för många andra högtider ser vi hur studenterna numer hittar mer unika och individuella lösningar och för varje år som går ökar den totala snittkostnaden för firandet.

Studenten har under maj och juni en stor påverkan på vissa av handelns branscher och den handlare som är lyhörd för kundernas förväntningar har god chans att skaffa sig många nöjda kunder. Men för att kunna tillfredsställa denna många gånger kräsna kundgrupp krävs kunskap om vad de och deras anhöriga efterfrågar.

Mot bakgrund av detta har Svensk Handel för tredje året i rad tagit fram rapporten *Sjung om studentens lyckliga dar* med syfte att kartlägga konsumtionen i samband med studentexamen i Sverige. Resultat i rapporten baseras på en webbenkät med 545 blivande studenter. Svaren har samlats in via en webbenkät under januari och februari 2011. Respondenterna kommer från hela Sverige och av de svarande var 26 procent killar och 74 procent tjejer. Utöver studenterna har också en föräldranel med närmare 60 föräldrar, under samma period, besvarat en webbenkät om hur de ser på sina barns examen.

2 Planeringen och förberedelserna startar tidigt

Innan studentdagen är det mycket som ska förberedas och många studenter och deras anhöriga börjar planera och spara pengar inför firandet flera månader i förväg. Det ska handlas kläder till fester, examensdag och bal. Mössa ska beställas, extramaterial fixas och studentflak ska bokas. För föräldrarna gäller det att planera en eventuell studentmottagning, köpa studentskylt och börja fundera över lämpliga studentpresenter.

2.1 Studentmössa

Studentmössan har funnits i mer än 150 år och var från början ett sätt för nordiska universitetsstudenter att känna igen varandra vid gemensamma sammankomster. Men kring sekelskiftet kom även mössan att användas vid studenten för gymnasieelever. Under åren har studentmössan sett relativt traditionell ut. I början av 1990-talet började den däremot, i vissa fall, prydas med en så kallad kokard som visar vilket program gymnasieeleven gick på. Numera finns en mängd varianter av den klassiska mössan och man kan till och med designa den efter eget tycke och smak.

Undersökningen visar att 6 av 10 tjejer och 5 av 10 killar planerar att köpa en specialbeställd mössa. Främst vill studenterna ha en lyxigare modell och anpassa den efter vilket program de går. Men intresset ökar också för nya varianter som ekologisk mössa och en mössa i lyxigare material. Den nya trenden med kamera i mössan har däremot inte slagit igenom. Mindre än 1 procent uppger att de ska köpa en studentmössa med inbyggd kamera.

85 procent av de svarande planerar att köpa sin mössa via företag som kommer ut till skolorna medan 12 procent tänker köpa den via nätet. Endast 3 procent väljer att köpa sin studentmössa i en fysisk butik.

I snitt räknar studenterna med att lägga 600 kronor på sin studentmössa. Mest pengar planerar man att lägga i Stockholm där studenterna räknar med att betala i snitt 650 kronor. Detta kan jämföras med studenter i övriga landet som planerar att lägga drygt 550 kr.

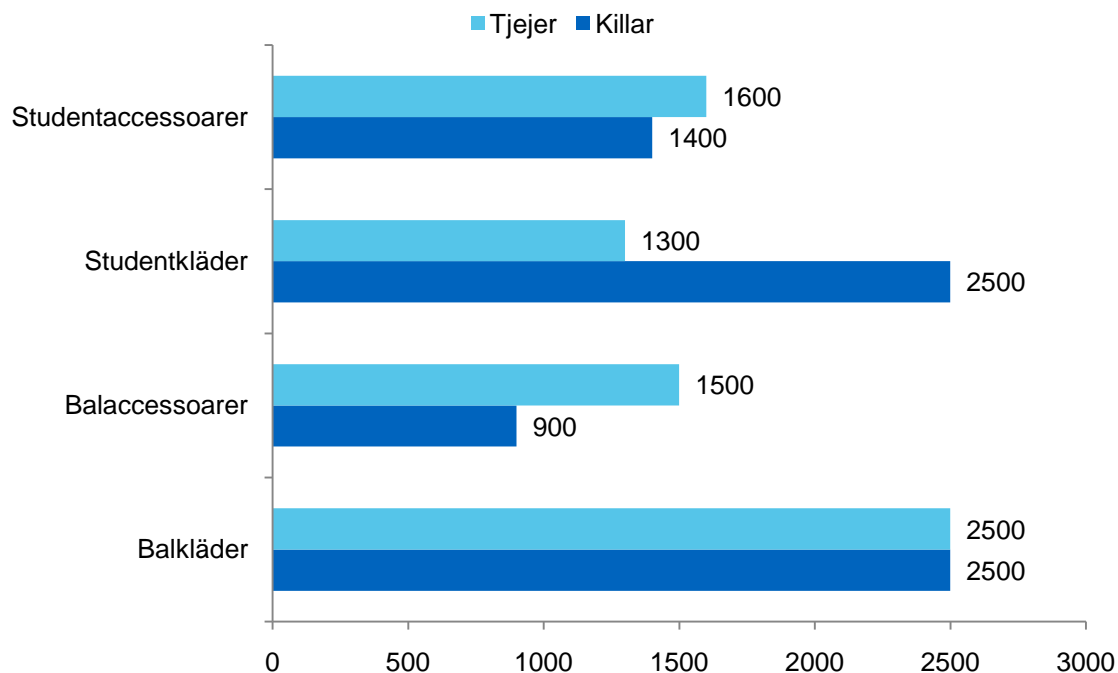
2.2 Studentkläder

I undersökningen framkommer det att killar totalt sett lägger mer pengar på kläder i samband med studentexamen jämfört med tjejer. Tjejer däremot lägger mer pengar på accessoarer som till exempel smycken, skor och väskor men även på tjänster som smink, naglar och håruppsättning.

I år planerar studenterna att handla studentkläder för i snitt 1500 kronor. Detta är en liten ökning från förra året och trots oförändrade klädpriser har denna summa ökat varje år sedan första årets undersökning. Vad gäller studentaccessoarer så tror studenterna i genomsnitt att de kommer att handla för drygt 1500 kronor.

Av studenterna är det 68 procent som planerar att köpa sina studentkläder i en fysisk butik och 14 procent som planerar att handla dem på nätet.

Diagram 2.2.1 Kläd- och accessoarinköp i samband med studenten 2011, SEK

2.3 Extramaterial i samband med studentexamen

Något som har kommit mer under de senaste åren är extramaterial till studenten. 7 av 10 studenter planerar att köpa någon form av extramaterial. Vad som också framkommer i undersökningen är att några studenter planerar att köpa en extra, "lite billigare", studentmössa att ha på sig på studentflaket. Detta för att inte riskera att förstöra den riktiga mössan som man ska ha under resten av dagen. En annan variant är att köpa ett mössöverdrag för att skydda mössan.

I topp vad gäller extramaterial ligger champagneglas, profilkläder och visselpipor med "student 2011"-tryck på medan intresset för studentkataloger verkar ha avtagit något. Tjejer planerar i högre grad än killar att köpa extramaterial och de flesta räknar med att köpa många olika varianter.

Diagram 2.3.1 Vilken typ av extramaterialplanerar du att köpa i samband med studenten?
(Tuta/visselpipa, nytt svarsalternativ för 2011)

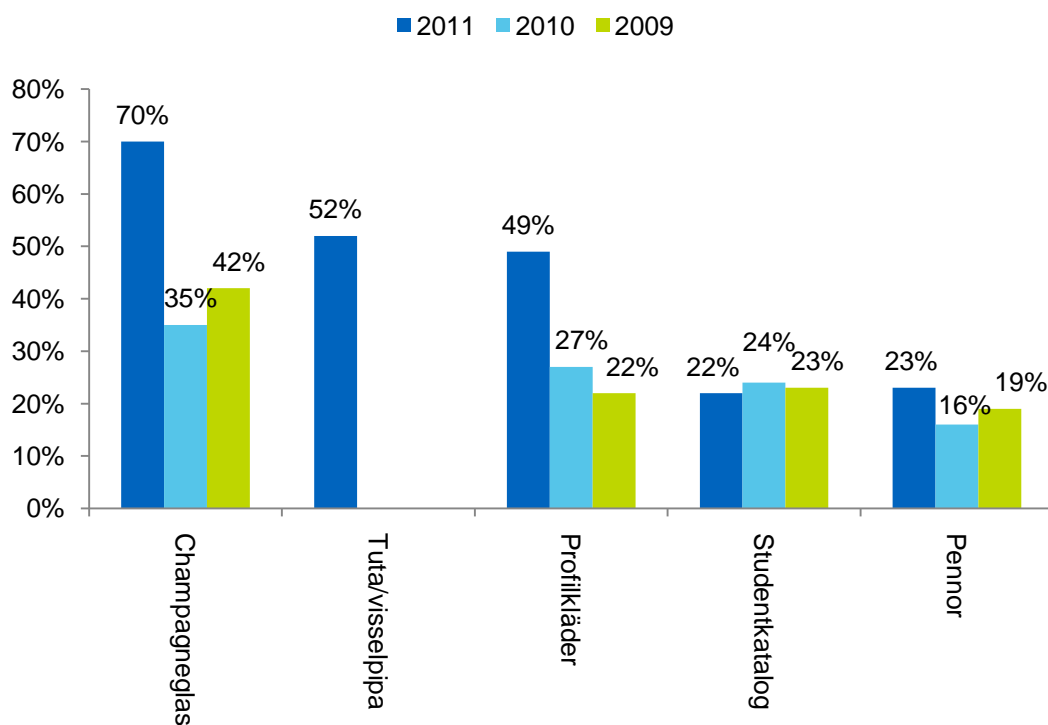
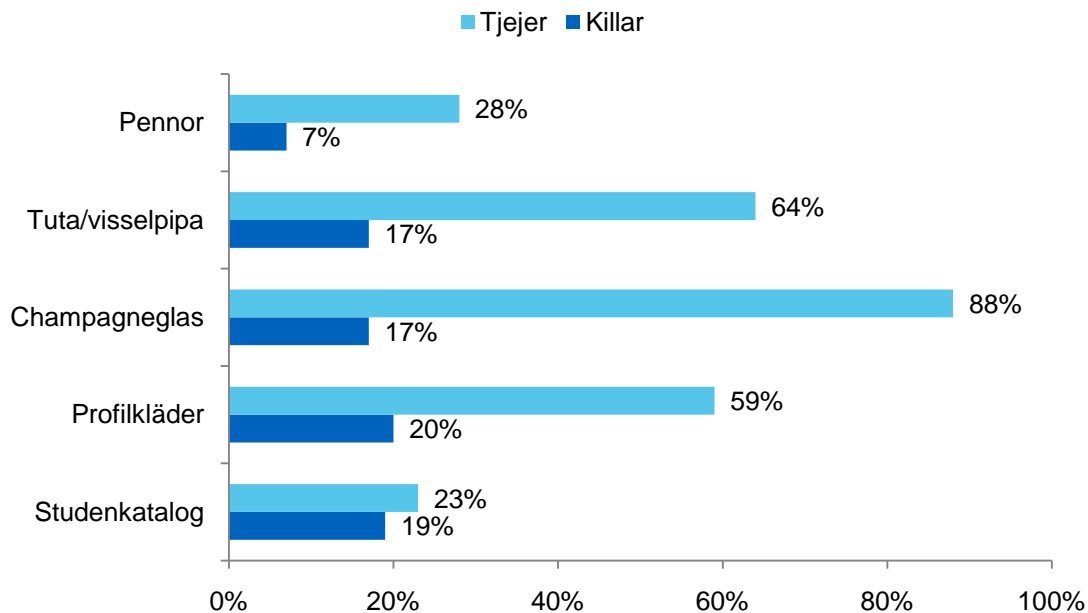

Diagram 2.3.2 Vilken typ av extramaterial planerar du att köpa i samband med studenten?

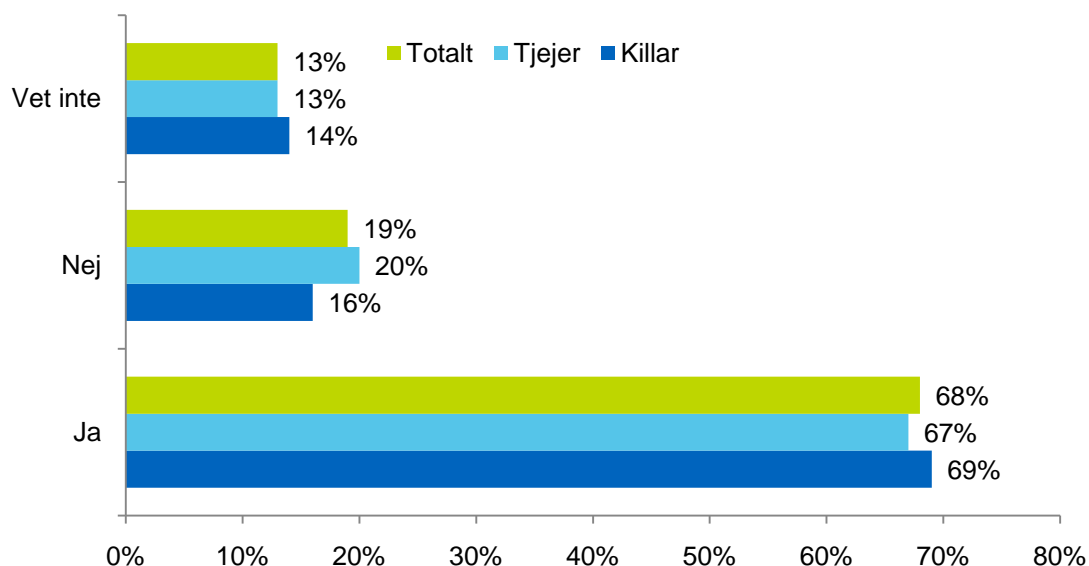
2.4 Studentskyllt

Inköp av studentskyllt är en sak som studenterna gärna lämnar över till släkt och vänner. Endast 3 procent planerar att köpa studentskyllten själva och 88 procent räknar med att föräldrarna kommer att göra det. 3 procent av studenterna tänker inte ha någon studentskyllt alls.

2.5 Studentbal

Studentbalen är en populär tradition som har funnits i över 30 år. De senaste åren förefaller dock intresset för att gå på balen ha avtagit något. 2009 planerade 84 procent av studenterna att gå, 2010 sjönk intresset ytterligare och i år är det 68 procent. Intressant är också att det i år är något fler killar än tjejer som ska gå på balen. Vid tidigare års undersökningar har resultatet varit det motsatta.

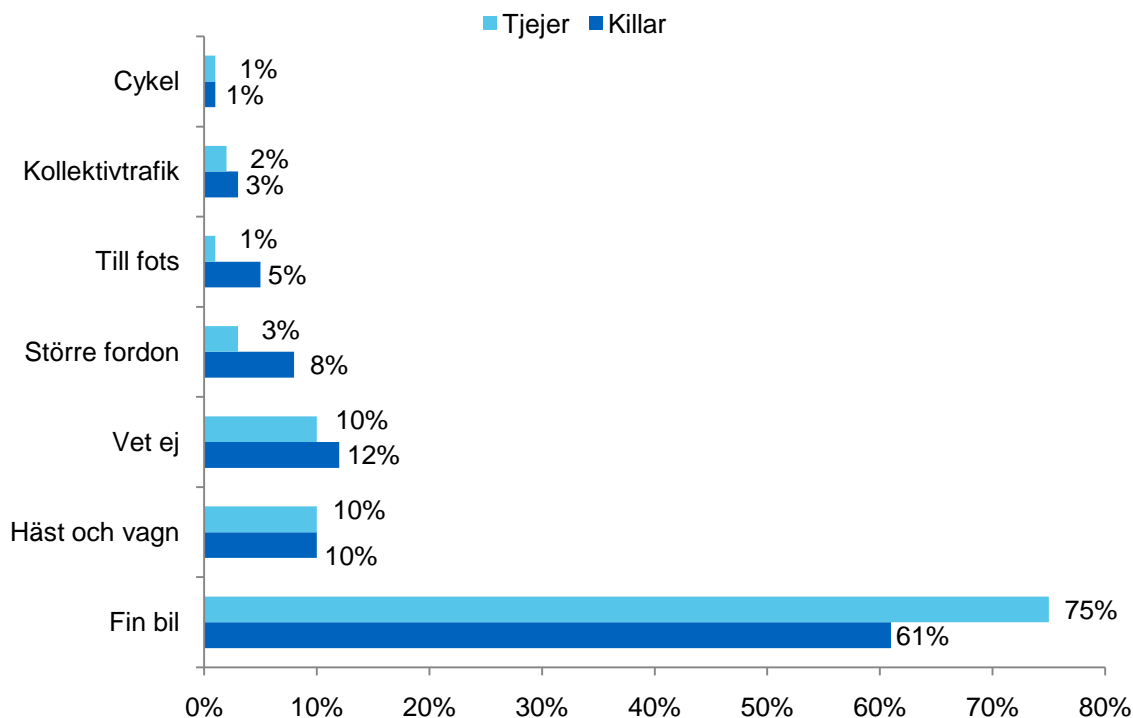
Diagram 2.5.1 Planerar du att gå på studentbalen?

När det gäller balkläder kommer majoriteten av de tillfrågade studenterna, precis som tidigare år, att köpa sina balkläder. Endast några procent planerar att hyra dem. Av de som köper sina balkläder räknar 10 procent med att handla dem via nätet. I snitt räknar studenterna med att handla balkläder för 2 500 kronor vilket är några hundralappar mer än vid tidigare undersökningar. I år tror tjejerna och killarna att de kommer att lägga lika mycket pengar på sina kläder. Detta är en förändring från tidigare år då killarna generellt sett har handlat dyrare balkläder än tjejerna.

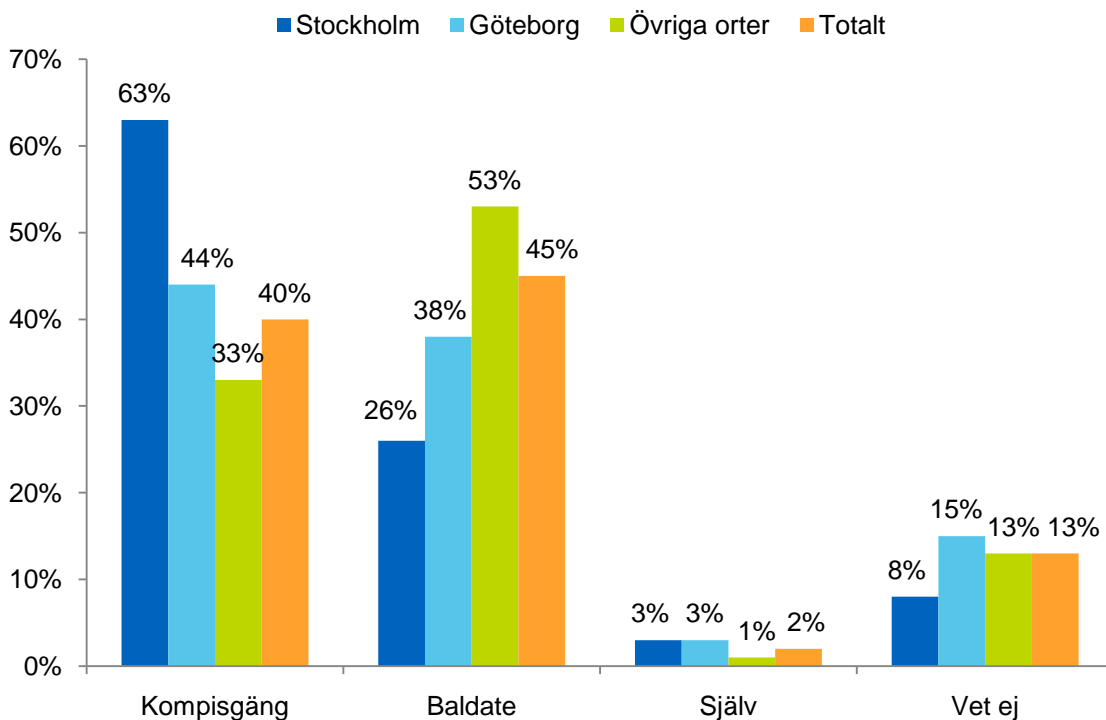
Fortfarande vill studenterna ta sig till balen på traditionellt sett och majoriteten planerar att åka i en finare bil. Men några nyare varianter som att ta cykeln, åka med kollektivtrafiken eller i en skrinna syns också i årets svar.

Diagram 2.5.2 Hur planerar du att ta dig till studentbalen?

Något som förändrats de senaste åren är vem studenterna går med på balen. Det vanligaste alternativet är fortfarande att gå med en baldate men det är nästan lika vanligt att gå ett helt kompisgäng ihop. I Stockholm och Göteborg är det till och med vanligast att gå i ett stort kompisgäng istället för att gå med en enskild baldate.

Diagram 2.5.3 Hur planerar du att ta dig till studentbalen?

3 På studentdagen

På examensdagen är det en lång dag som väntar studenterna. Dagen börjar ofta med champagnefrukost och följs sedan av fotografering, betygsutdelning, utspring på skolgården, turer på studentflak, studentmottagning och besök hemma hos klasskompisar. För majoriteten av studenterna avslutas sedan dagen med fest i sällskap av klasskamrater och vänner.

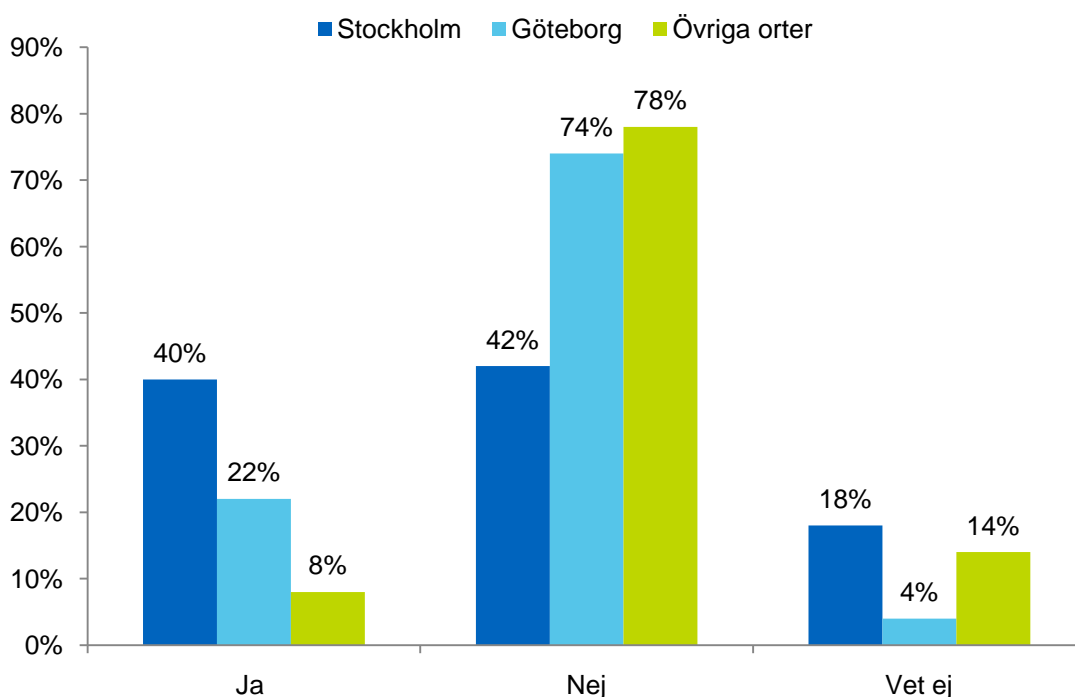
3.1 Studentflak

Att åka på ett studentflak är något de allra flesta studenter räknar med att göra. Extra populärt verkar det vara i Göteborg där det i stort sett är 100 procent som planerar att åka på ett flak. Detta kan jämföras med övriga landet där 9 av 10 tänker åka.

I Stockholm är det 10 procent av studenterna som uppger att de inte ska åka på något flak vilket kan jämföras med endast 3 procent i övriga landet. Möjligtvis kan detta ha att göra med att studentflaken i Stockholm på senare år blivit relativt inriktade på fest och alkoholkonsumtion och kanske får det fler studenter än i övriga landet att ta avstånd från flaken?

Studenterna räknar med att betala i snitt 400 kronor för att åka på ett flak. I Stockholm och Göteborg förefaller det generellt sett vara dyrare med flak då studenterna där planerar att lägga upp till 100 kronor mer än i övriga landet. Något som ändrat sig under de senaste åren är att allt fler studenter också åker på andra flak än bara med sin egen klass. Mest vanligt är detta i Stockholm och Göteborg.

Diagram 3.1.1 Tror du att du kommer att åka på andra studentflak än din klass flak?

3.2 På skolgården

Ute på skolgården står släkt och vänner och väntar på studenterna. Runt halsen hängs en mängd olika presenter och i händerna på de flesta finns en studentskylt. Fortfarande är det blommor, champagne och leksaker som är allra populärast att få, men intresset har generellt sett minskat för dessa saker de senaste åren.

Blommor är den kategori där det är störst skillnad på killar och tjejer. Drygt 5 av 10 tjejer vill ha blommor jämfört med 3 av 10 killar. Killarna däremot är mer förtjusta i champagneglas och dubbelt så många killar än tjejer önskar sig detta runt halsen.

Diagram 3.2.1 Vad vill du få hängtt kring halsen på skolgården när du springer ut?

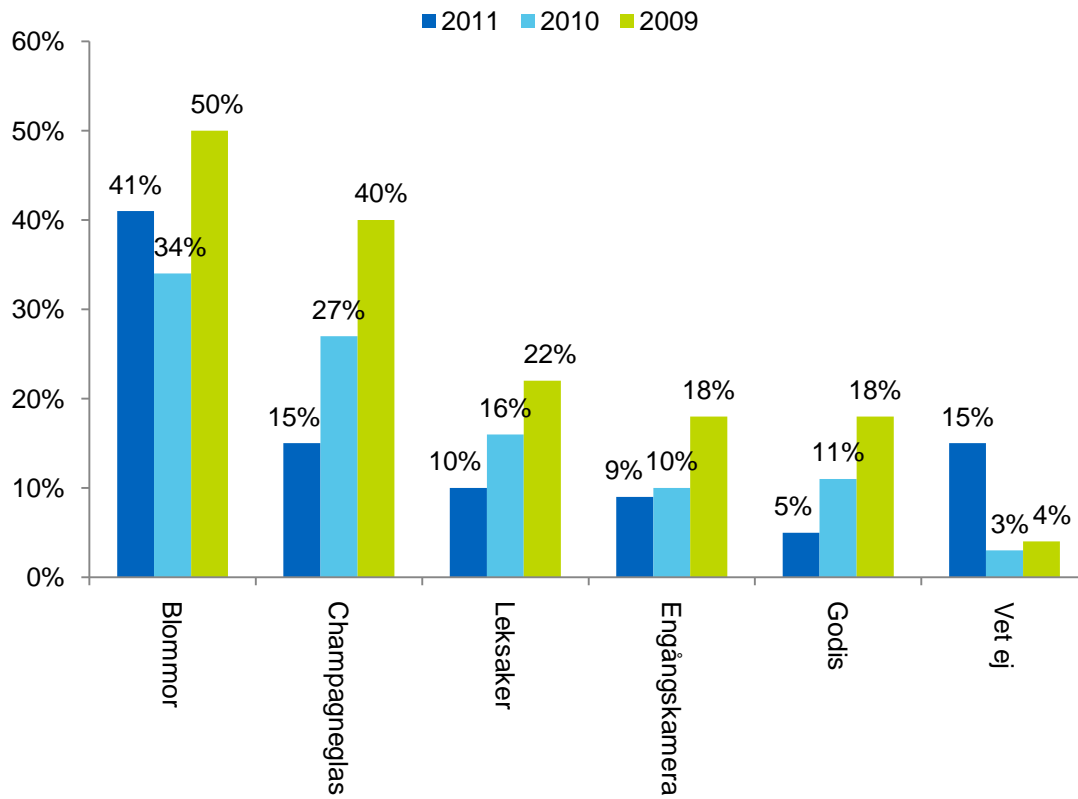
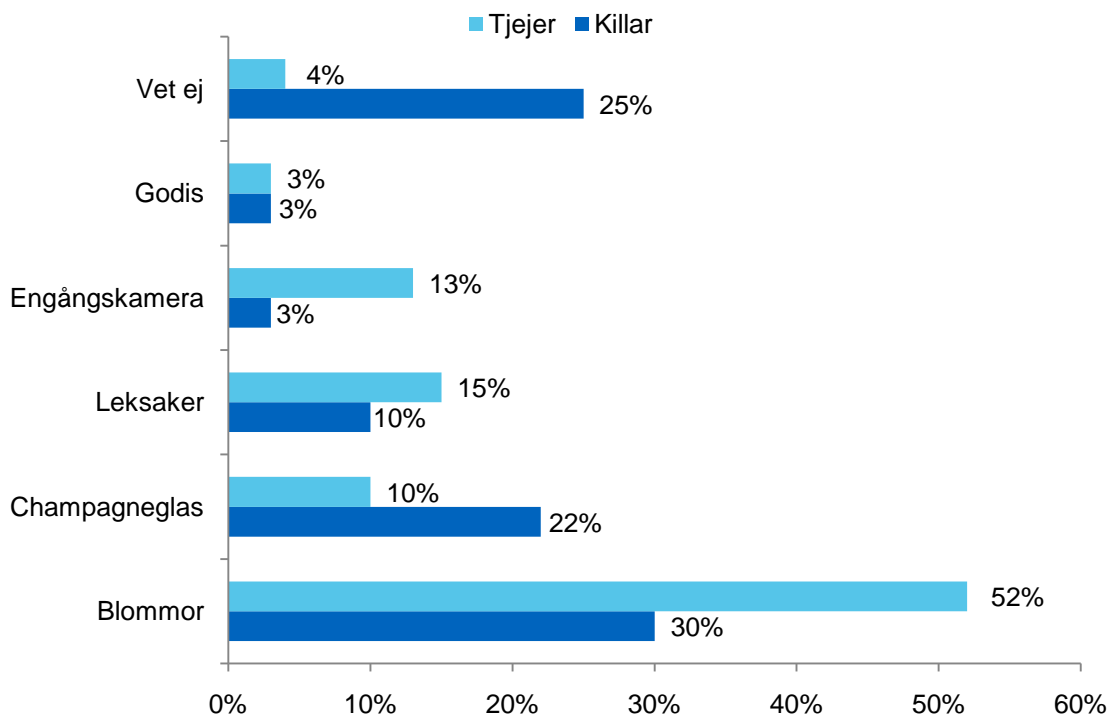

Diagram 3.2.2 Vad vill du få hängtt kring halsen på skolgården när du springer ut på skolgården?

3.3 Studentpresenter

För släkt och vänner finns det en uppsjö av presenter att välja på till studenterna. För många ungdomar är studentexamen en ingång till vuxenlivet med allt vad det innebär av att flytta hemifrån, göra lumpen eller att åka ut och resa. Det är därmed inte konstigt att studentpresenter ofta är kopplade till dessa aktiviteter. Men vår enkät visar att den absolut populäraste presenten precis likt tidigare år är pengar. Bland killarna är det 5 av 10 studenter som vill ha pengar och bland tjejerna är det 4 av 10. På andra plats kommer resor följt av saker till det framtida egna hemmet. Studenterna i Stockholm har däremot en resa som första önskemål och pengar som andra.

Studenterna i årets undersökning räknar med att få i snitt 9 presenter vilket är en minskning från föregående år då varje antal presenter var 11 stycken. Vad vi ser är också att studenterna i Stockholm och Göteborg räknar med att få något dyrare presenter än studenterna i övriga landet.

Chansen att studenterna ska få de presenter de önskar sig är relativt stor då vår föräldrapanel har i stort sett samma topp tre i vad de planerar att köpa jämfört med vad studenterna själva önskar sig. 3 av 10 föräldrar anger att de tänker ge sina studenter pengar, 2 av 10 planerar att köpa ett presentkort och lika många planerar att köpa något till det framtida egna hemmet. Bara 6 procent planerar däremot att sponsra delar eller en hel resa till sina studenter. Här råder det viss skillnad då det bland studenterna själva är 26 procent som önskar sig en resa.

Diagram 3.3.1 Vad önskar du dig i studentpresent?

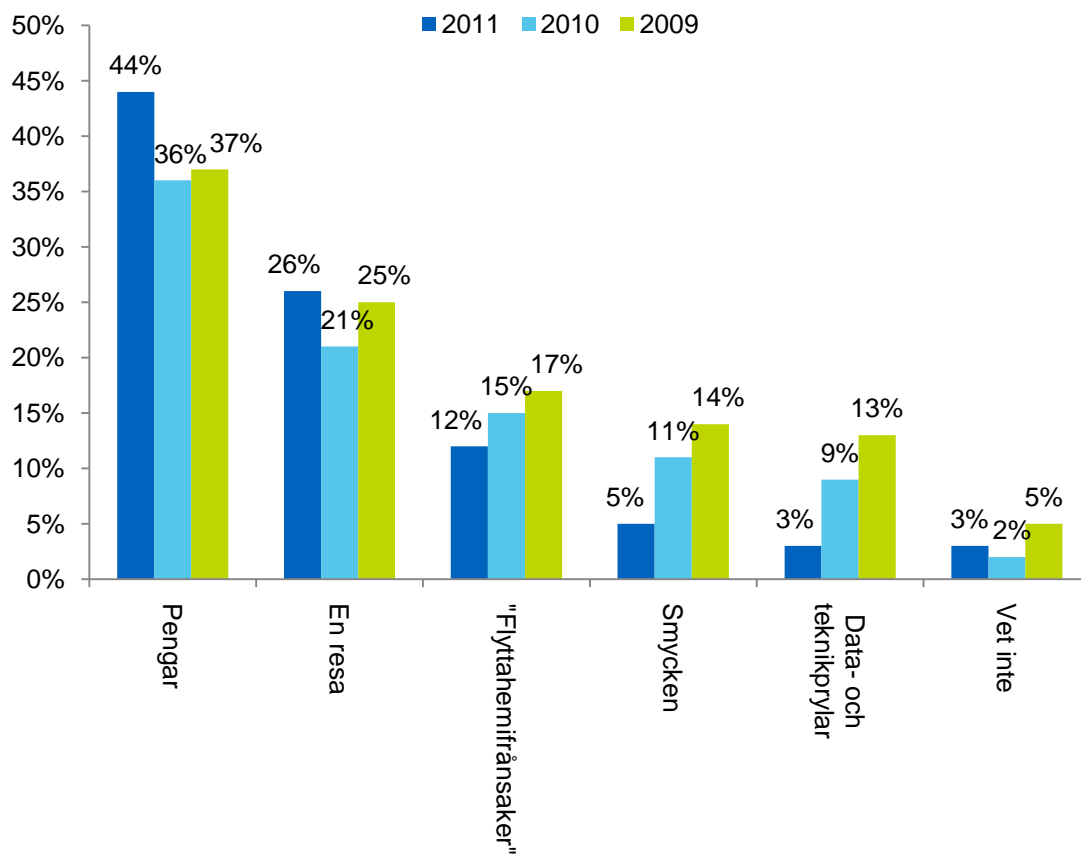
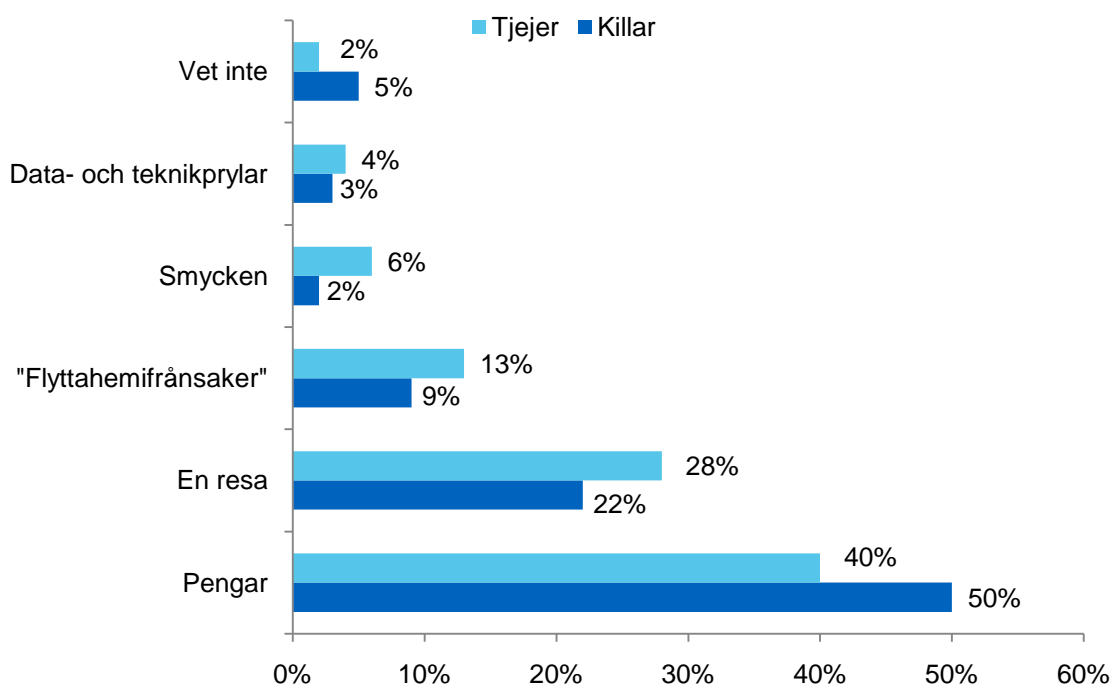

Diagram 3.3.2 Vad önskar du dig i studentpresent?

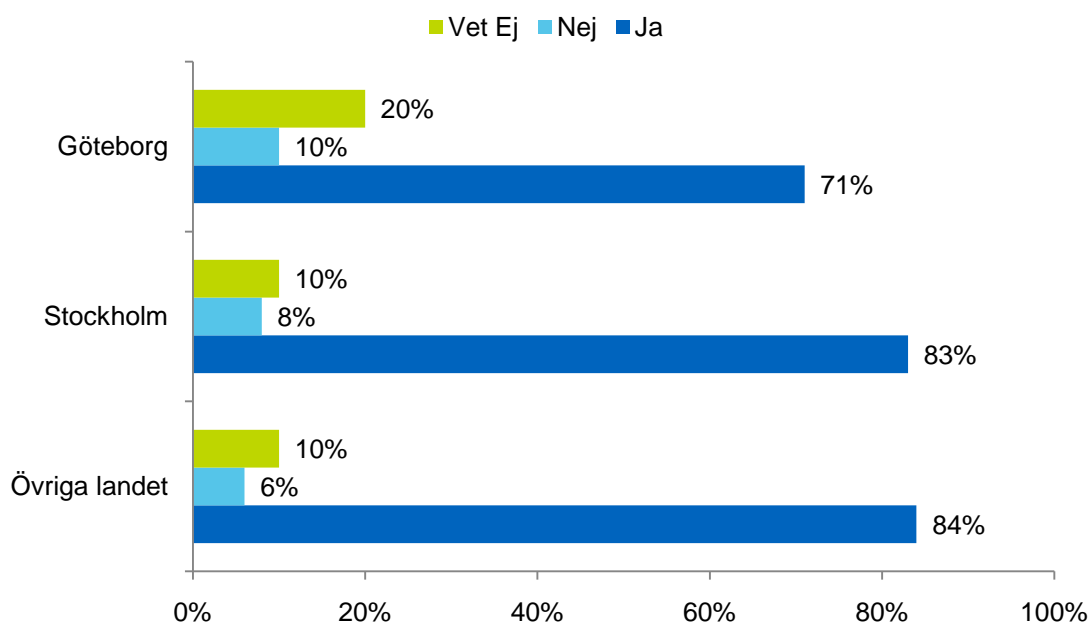
3.4 Studentmottagning

Studentmottagningen är i likhet med studentskylden något som studenterna med varm hand överlåter till sina föräldrar eller andra anhöriga att ordna. I vår föräldranel planerar 8 av 10 föräldrar att arrangera bjudningen själva medan 2 av 10 räknar med att ta hjälp av en cateringfirma. Man räknar med i snitt 30 gäster och att ca lägga 4 500 kronor på mat och dryck. I föräldranel ska 8 av 10 ha bjudningen hemma och 2 av 10 kommer att vara i en hyrd festlokal.

3.5 Studentfester

Vad gäller hur många fester studenterna planerar att gå på i samband med examen är det inte någon märkbar skillnad mellan killar och tjejer. I snitt tror studenterna att de kommer att gå på fem fester. Hur mycket de enskilda festerna kostar varierar mellan städerna men generellt förefaller det vara något dyrare i Stockholm och Göteborg än i övriga landet.

Diagram 3.5.1 Kommer du att gå på några studentfester innan och på själva studentdagen?

4 Studentens totala omsättning

Studenten är en stor högtid för gymnasieeleverna och det är också något som kostar en hel del pengar. Hur mycket de enskilda studenterna och deras anhöriga spenderar i samband med högtiden skiljer sig mycket åt i respondentgruppen. Däremot ser vi att den totala kostnaden tenderar att öka för varje år som går.

Med hjälp av respondenternas webbsvar samt egna beräkningar kan vi utläsa att en studentexamen i snitt kostar ca 16 500 kronor. Detta är en ökning med 1 500 kronor på två år. Bortsett från vissa skillnader på enskilda poster kan inte ökningen härledas till någon särskild kostnadspost utan grundas på en generell ökning av de enskilda delarna. I denna summa har vi räknat in alla de utgifter som är relaterade till högtiden. Allt ifrån studentskylt och studentflak till kläder, håruppsättningar, mat, studentmottagningar och presenter.

I år är det, likt förra året, cirka 110 000 elever som går ur gymnasiet under maj och juni månad. Sveriges alla studenter ger då upphov till cirka 1,8 miljarder kronor i ökad omsättning för landets handelsföretag, skönhetsalonger, restauranger och cateringfirmor. Detta är en ökning med 9 procent sedan föregående år.

Många studenter sparar själv ihop pengar under året för att finansiera hela eller delar av sin studentexamen. Det är också många studenter som får hjälp ifrån föräldrar eller andra anhöriga. De kategorier som, enligt vår föräldrapanel, är vanligast att "sponsra" är studentbjudningen, studentskylten, studentmössan, studentkläderna, balkläderna och transporten till balen. Men här är så klart alla olika och varje familj hittar sina unika lösningar.

Diagram 4.1 Vilken/vilka av följande delar kan du tänka dig att vara med och betala för din student inför examen? (Fråga riktad till föräldrapanelen)

